

KONCEPCE PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA ZRAK

PRO OBDOBÍ 2026 - 2031

Základní škola a Mateřská škola ZRAK, Praha 2, nám. Míru 19

IČO: 48133035

REDIZO: 600020801

Zřizovatel: Hlavní město Praha se sídlem Praha 1, Mariánské náměstí 2

Zpracovatel: PhDr. Martina Malotová, MBA

Organizační jednotky:

Základní škola pro žáky s poruchami zraku (13 tříd)

- vzdělávací program pro předškolní vzdělávání vycházející z RVP pro PV (1 přípravná třída)
 - vzdělávací program pro základní vzdělávání vycházející z RVP pro ZV (12 tříd)

Školní družina a školní klub (4 oddělení)

Internát (1 výchovná skupina)

Speciálně pedagogické centrum pro žáky s poruchami zraku

Školní jídelna s varnou

Obsah

ÚVOD.....	3
1. ZHODNOCENÍ PŮVODNÍ KONCEPCE.....	3
2. VIZE.....	4
3. DÍLČÍ VÝCHODISKA KONCEPČNÍHO ZÁMĚRU, SWOT ANALÝZA.....	4
4. CÍLE STŘEDNĚDOBÉ	6
5. CÍLE KRÁTKODOBÉ.....	7
6. POSTUP ZAVÁDĚNÍ ZMĚN	7
ZÁVĚR	7

ÚVOD

Koncepce Základní školy a Mateřské školy ZRAK (dále ZŠ a MŠ ZRAK) je strategickým dokumentem školy respektující Strategii vzdělávací politiky do roku 2030+ a vychází z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy 2024-2028. Interními východisky pro vypracování koncepčního záměru školy je především autoevaluace školy za předešlá období školních let 2021/2022 a 2023/2024, evaluace školy z pohledu rodičů a školské rady, krátkodobé plány školy (plány práce na školní období) a v neposlední řadě aktualizované Školní vzdělávací programy s účinností od 1.9.2021. České školství klade hlavní akcent na inkluzivní vzdělávání žáků se zdravotním postižením zařazených v běžných školách. Zároveň umožňuje působení speciálních škol, tedy škol zřízených podle §16 ŠZ. Speciální školy si postupně našly své pevné a nazastupitelné místo ve vzdělávacím systému. Je však nutné, aby se staly více flexibilními a významně odborně erudovanými institucemi. Proto požadavek na odbornost, erudici a profesní motivaci pedagogických pracovníků je hlavním kritériem při výběru zaměstnanců v této organizaci. Naše pracoviště se postupně stalo odbornou základnou, zastřešením a podporou pro kolegy v běžných školách i studenty pedagogických a psychologických oborů. Uvědomujeme si, jak je důležité neustále zkvalitňovat výchovu a vzdělávání, vnímáme stále nové podněty a impulzy ve speciálně pedagogické teorii a praxi. Vzdělávací trh je dynamický a pestrý, tempo se dá udržet především operativní změnou cílů, úkolů a v neposlední řadě i posláním školy a školského poradenského zařízení. ZŠ a MŠ ZRAK se daří držet rychlé tempo společenských změn a vývoje vzdělávacích trendů. Citlivě však respektuje i tradiční hodnoty a východiska, kterými jsou zajišťování komplexní oftalmopedické péče a speciálně pedagogické. S dlouhodobým cílem napomáhat k rozvoji kvalitních životních podmínek zrakově hendikepovaných dětí, a to ve všech oblastech jejich života.

1. ZHODNOCENÍ PŮVODNÍ KONCEPCE

Předešlá koncepce řešila cíle střednědobé s výhledem čtyř až pěti let a cíle krátkodobé s výhledem jednoho roku až dvou let. Ve spolupráci se zřizovatelem HMP se podařilo úspěšně splnit nastavené cíle především v níže uvedených oblastech.

Materiálně technická oblast

- Vybudovat kapacity pro předškolní přípravu dětí s poruchami zraku a poruchami řeči přestavbou prostor internátu.
- Modernizovat celý areál školy, aby plně vyhovoval všem věkovým kategoriím a poskytoval adekvátní prostory na vzdělávání, rozšíření učeben a vybavení tzv. kognitivními světly.
- Vybudování moderního pracoviště SPC, stimulační místnosti a místnosti pro zrakovou terapii a ortoptiku.

Ekonomická oblast

- Vyřešit financování sportovních her pro zrakově postiženou mládež.
- Zajistit mezinárodní konferenci oftalmopsychologů a klinických oftalmopedů.
- Sledovat vyhlašování grantů a projektů, aktivně jich využívat za účelem zlepšení vybavení školy.
- Pronajímat prostory školy (DČ), jednání s partnery a tím zvyšování finančních možností školy.

Personální oblast

- Prosazovat myšlenku týmového ducha.
- Pracovat s cíli a rozvojovým bodem každého pracovníka (hodnotící rozhovory, motivační rozhovory).
- Aplikovat metody personální psychologie do praxe (testy motivace k výkonu, osobnostní testy).
- Supervidovat kolektiv SPC a pedagogy školy.

Pedagogická oblast

- Participovat na zdokonalování školních vzdělávacích programů pro jednotlivé ročníky a ověřovat nadále výstupy učiva.
- Modernizovat výchovně vzdělávací proces- projekt Dobrá škola- především změnou v zaměření školy z tradičního odevzdávání vědomostí na osvojování si strategií a metod zpracování informací žáky, tandemový učitel.
- Prohlubovat spolupráci se středními školami, formou návštěv a prohlídkou provozů.
- Sledovat studijní výsledky a úspěšnost našich absolventů a zajistit zpětnou vazbu ze ŠŠ.

Sociální oblast

- Respektovat oprávněné požadavky rodičů, řádně a otevřeně komunikovat.
- Spolupracovat s rodiči a zajistit jejich lepší informovanost a zároveň je zainteresovat do činnosti školy.
- Spolupracovat se školskou radou, rodiči, pracovníky a dalšími odborníky školy.
- Zajišťovat projekty potravinové pomoci (MPSV, Drab Foundation, Women and Women).

Partnerství, projekty

- Spolupracovat jako partnerská škola Pedf UK, UPOL, VOŠ soc. právní, Scio, AV Meadia, Fraus.

- Dokončit projekt Šablony II.
- Zajistit přístrojový screening refrakčních vad a navázat partnerství s ordinacemi očních lékařů.
- Pravidelně zajišťovat ve spolupráci se zdravotnickým sektorem dobrovolnické preventivní akce – Screening refrakčních vad.

Nastavené krátkodobé i střednědobé cíle původné koncepce se z velké části podařilo splnit. V každé oblasti řízení byl zaznamenán velký posun, nesplněné cíle přechází do dalšího období.

2. VIZE

Základním kamenem ZŠ a MŠ ZRAK je společná týmová práce a společná tvorba vizí školy. Všichni zaměstnanci se v roce 2024 a 2025 podíleli na tvorbě hlavních priorit školy, z nichž následně vychází společné vize (viz. prezentace ppt.). Po vzoru škol původně zřizovaných pro žáky se zrakovým postižením v ČR, např. v Plzni a Opavě, se škola nyní více otevírá také žákům s narušenou komunikační schopností a žákům se zásadními poruchami řeči. Vizemi do dalších let je tedy z pohledu materiálně prostorového vybavení změna využití prostor původního internátu školy na prostory určené pro rozšíření kapacit ZŠ a snížení počtu internátních dětí na jednu výchovnou skupinu. V prostorech zrekonstruovaných pro potřeby MŠ A.Klára plánujeme zřídit MŠ pro děti s poruchami zraku a poruchami řeči (MŠ ZRAK), která by měla sloužit jako unikátní pražský stacionář pro děti s poruchami binokulárních funkcí i dětí s těžšími vadami zraku, kde je možné pravidelnou RHB péčí podpořit rozvoj vidění. Jde o jedinečný projekt, který zajistí pražským dětem odbornou léčbu a rehabilitaci tupozrakosti, šilhání i RHB zrakových funkcí a dovedností. Tento zamýšlený projekt je skutečně velkou vizí, která vyžaduje spolupráci odborů školství, zdravotnictví a sociálního resortu. V plánu je vybudování relaxačního bazénu a stimulačních prostor pro děti s motorickými hendikepy v přízemí a komplexní rekonstrukce chodeb, dveří a zárubní. Vizí v oblasti organizace a vedení pedagogického procesu je zajištění přesahu všech pedagogů do hmatové a braillové práce, logopedické prevence, nastavení podpory pro žáky s OMJ, práce se supervizí v oblasti edukační i poradenské a navázání úzké spolupráce se zahraniční školou a poradenským zařízením, které se zaměřuje na vzdělávání žáků s poruchami zraku a poruchami řeči. Velkou výzvou je pak projektová výuka a revize ŠVP.

3. DÍLČÍ VÝCHODISKA KONCEPČNÍHO ZÁMĚRU, SWOT ANALÝZA

Dílčí záměry a cíle vycházejí z vyhodnocení silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb pro školu, tedy z analýzy původní koncepce pro roky 2020-2026. Rozšiřují původní krátkodobé a střednědobé záměry, nadále podporují spolupráci se zákonnými zástupci žáků a veřejností, nadále zdůrazňují nutnost existence pozitivních vztahů v pedagogickém sboru a respektují osobnost žáka s ohledem na kvalitní a efektivní výchovně vzdělávací proces, morální rozvoj a individualizaci potřeb samotného žáka. Základním rysem je naprostá otevřenost. Cíle jsou reálné a v rámci stanovených priorit je daný předpoklad k jejich zdárnému plnění. Z výstupů původní SWOT analýzy a v komparaci s vývojem školy v letech 2020-2025 se současnými prioritami jasně vyplynula potřeba přestavby silných a slabých stránek školy pro další koncepční období 2026-2031. Analyzované oblasti v předchozích kapitolách byly sestaveny tak, aby se staly východisky pro další řízení školy. Předpokládá se průběžná podpora silných stránek a příležitostí, nastavení kroků k eliminaci slabých stránek a práci s riziky.

Silné stránky organizace 2025

- dlouhodobé zkušenosti - škola přes 75 let poskytuje kvalitní vzdělávání žákům se zrakovým a kombinovaným postižením,
- vysoká odbornost speciálních pedagogů SPC,
- přátelský a vstřícný kolektiv pedagogů v duchu rodinná škola,
- spokojení žáci a rodiče, učitelé (viz. Mapa školy v letech 2021/2022 a 2023/2024),
- pomoc při začleňování žáků se SVP do SŠ a dále na trh práce,
- výborná spolupráce se zřizovatelem,
- moderní vybavení všech tříd IA displeji, Ipady běžně ve výuce, kvalitní a 100% pokrytí WiFi ve všech učebnách,
- výuka robotiky a účast žáků na soutěžích robotiky VEXX,
- běžné využívání elektronické komunikace,
- nově zrekonstruované prostory školy a SPC,
- aktivní přístup vedení školy,
- existence jasného a spravedlivého personálního řízení,
- pravidelné pracovní rozhovory a práce s výstupy,
- průběžné hodnocení pracovních výkonů zaměstnanců školy,
- škola zabezpečuje zaměstnancům možnost neustálého odborného růstu (školení, kurzy, účast v projektech),
- výborně fungující ŠPP

- výborná dostupnost a bezbariérovost školy,
- financování aktivit školy z projektů (NF ČR Světluška, Šablony I a II, i – KPA)
- fakultní škola PedF UK – vedení praxí i zahraničních stáží studentů,
- partnerská škola Scio – škola pečující o vzdělávání, zařazení v projektu Rodiče vítání.

Slabé stránky organizace 2025

- u některých pedagogů absencující jazykové znalosti,
- méně motivovaní pedagogové k aktivnímu řešení konfliktů (vyhodnoceno testem Thomas – Kilmann),
- nedostatek počtu klientů na osobu speciálního pedagoga v SPC, zefektivnění práce při zachování kvality služeb,
- nedostatek parkovacích míst, případně obslužných míst,
- odliv žáků s poruchami zraku ze školního internátu,
- staré rozvody elektro, havarijný stav rozvodů vody a stoupaček, nefunkčnost hydrantů,
- nedostatek aprobovaných učitelů na trhu práce,
- vysoká emočně sociální náročnost práce,
- syndrom vyhoření.

Příležitosti organizace 2025

- příznivý demografický vývoj,
- nástup mladé generace učitelů,
- spolupráce s novými i soukromými subjekty,
- denní stacionář pro děti s poruchou binokulární spolupráce (potřeba mezioborové spolupráce),
- spolupráce se soukromým i státním sektorem v oblasti zdravotnictví a prevence očních vad,
- MŠ pro děti s poruchami zraku a řeči,
- vybudování nových kapacit pro cca 40 -50 dětí,
- vznik partnerství se zahraniční školou a/nebo poradenským zařízením/ outsourcing některých personálních projektů,
- zahájení stavebních projektů vedoucích k modernizaci celé budovy,
- růst významu speciálního školství a pedagogicko-psychologického poradenství,
- nově vznikající mezery na speciálně pedagogickém trhu (prostory pro žáky s logopedickými problémy, kvalitní diagnostika),
- vzrůstající poptávka po službách, přesah do prevence refrakčních vad.

Hrozby 2025 pro celou oblast řízení školy

- kvalifikovanost pedagogického sboru se snižuje,
- zpomalení/ stagnace v rozvoji speciálního školství a vzdělávací politiky této oblasti celorepublikově,
- omezení možnosti využití pracovních pozic provozních zaměstnanců v důsledku změny financování,
- odliv pracovních sil do běžných škol – odliv know-how,
- nedostatek kvalifikovaných pracovníků na trhu práce,
- zvyšování nároků na pozici pedagogického pracovníka,
- nárůst administrativy,
- časté legislativní změny v odvětví,
- vstup konkurence na trh / robotika a moderní technologie i v jiných školách podle §16 školského zákona,
- spojení malých škol na trhu vzdělávání,
- zásadní změna žákovských kolektivů,
- vyšší poptávka po specializacích pedagogů.

Byly stanoveny nové silné a slabé stránky školy organizace, konstatovány příležitosti a hrozby. Konkrétně pro zkvalitnění hodnocení pedagogických pracovníků je nastavení práce s rozvojovým cílem každého zaměstnance, který je každoročně stanoven nebo vyplývá z ročních hodnotících rozhovorů. Jako výzva dále přetrvává zkvalitnění metod a forem delegování zaměstnanců na všech úrovních řízení. Byla zjištěna stagnace v oblasti spolupráce se soukromým sektorem, jedná se o velmi důležitou provázanost, která zajišťuje odborný přesah instituce. Náprava této slabé oblasti je nyní v řešení. Další prioritou zůstává z minulých let oblast snížené motivace učitelů řešit konfliktní situace, kdy návrhem řešení se jeví nejen aktivní účast pedagogů ve výcviku asertivního chování a nácviku řešení konfliktů, ale také supervizní podpora pedagogů. Zkvalitnění procesu delegování zůstává výzvou i pro další období. Byla zjištěna nutná potřeba dalšího rozvoje kolegyň ve speciálně pedagogickém centru, a to s ohledem na potřebu rozšíření odborných pozic jako zrakový terapeut a instruktor prostorové orientace nevidomých a slabozrakých, pro zajištění komplexní péče dětem s poruchami zraku. Výzvou pro SPC je zachovat kvalitní oftalmopedickou péči při nutnosti navýšení počtu klientů na jednoho pedagoga.

4. CÍLE STŘEDNĚDOBÉ

Jsou v této koncepci chápány jako cíle následujících čtyř až pěti let.

Materiálně technická oblast

- Vybudovat nové kapacity pro školní přípravu dětí s poruchami zraku a poruchami řeči přestavbou prostor v 5. NP – otevření nových tříd.
- Modernizovat areál školy, aby plně vyhovoval všem věkovým kategoriím a poskytoval adekvátní prostory na vzdělávání, rekreaci a sport (relaxační bazén, stimulační místnost, rozšíření učeben a rekonstrukce půdních prostor).
- Zajištění klimatizačních jednotek do všech učeben a sboroven.
- Rekonstrukce chodeb, zárubní a dveří.

Ekonomická oblast

- Zřídit při škole institut pro DVPP – vzdělávací programy k rozšíření kvalifikace, rekvalifikace – spolupráce s ÚP.
- Zajistit elektronickou evidenci majetku školy (čtečky kódů).
- Vyřešit financování sportovních her pro zrakově postiženou mládež.
- Zajistit mezinárodní konferenci oftalmopsychologů a klinických oftalmopedů.
- Získat spolupráci pro výzkumnou oblast – zaměření pozorosti u dětí s poruchami zraku při motorické průpravě.
- Sledovat vyhlašování grantů a projektů, aktivně jich využívat za účelem zlepšení vybavení školy.
- Pronajímat prostory školy (DČ), jednání s partnery a tím zvyšování finančních možností školy.

Personální oblast

- Prosazovat myšlenku týmového ducha v týmu odborníků, uplatňovat kolegiální a korektní pracovní vztahy.
- Vytvářet vzájemné vztahy na bázi slušnosti a důvěry.
- Vyžadovat od každého zaměstnance školy vysoce odborný a profesionální přístup při plnění pracovních povinností.
- Pracovat s cíli a rozvojovým bodem každého pracovníka (hodnotící rozhovory, motivační rozhovory).
- Aplikovat metody personální psychologie do praxe (testy motivace k výkonu, osobnostní testy, 360 st. zpětná vazba atp.)
- Supervidovat pedagogický sbor, opětovně supervidovat kolektiv SPC.
- Zaměřit se na kvalitní jazykové vzdělávání pedagogických pracovníků škol např. formou vyslání na studijní návštěvy, podporovat účast na jazykových kurzech, případně vyhledávat projekty zaměřené jazykové kompetence pedagogů.

Pedagogická oblast

- Zařadit naši školu mezi významné vzdělávací a poradenské instituce pro žáky s poruchami zraku a poruchami řeči.
- Participovat na zdokonalování školních vzdělávacích programů pro jednotlivé ročníky a ověřovat nadále výstupy učiva.
- Modernizovat výchovně vzdělávací proces především změnou v zaměření školy z tradičního odevzdávání vědomostí na osvojování si strategií a metod zpracování informací žáky /vybudovat moderní učebnu CIV z I-Kap, zařadit robotiku do výstupů učiva nejen do obsahu učiva.
- Vybudovat plně funkční školní poradenské pracoviště.
- Zahájit činnost MŠ ZRAK v 2. NP budovy a otevřít „pražský stacionář pro RHB zrakových vad.“
- Prohlubovat spolupráci se středními školami, formou návštěv a prohlídkou provozů.
- Sledovat studijní výsledky a úspěšnost našich absolventů a zajistit zpětnou vazbu ze SŠ.

Sociální oblast

- Respektovat oprávněné požadavky rodičů, řádně a otevřeně komunikovat.
- Spolupracovat s rodiči a zajistit jejich lepší informovanost a zároveň je zainteresovat do činnosti školy.
- Spolupracovat se školskou radou, rodiči, pracovníky a dalšími odborníky školy.
- Zajišťovat projekty potravinové pomoci (MPSV, Drab Foundation, Women and Women)

Partnerství, projekty

- Navázat kontakty s potenciální partnerskou školou v EU, především s ohledem na školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Spolupracovat jako partnerská škola Pedf UK, UPOL, VOŠ soc. právní, Scio, AV Meadia, Fraus.
- Dokončit projekty P-ROP, Šablony III a zahájit Šablony IV.
- Zaměřit se na spolupráci se sdruženími pro rodiče dětí se zrakovým postižením, předškolní přípravu pro tyto děti.

- Zajistit přístrojový screening refrakčních vad pro veřejnost a navázat odborné partnerství s ordinacemi očních lékařů.

5. CÍLE KRÁTKODOBÉ

Jedná se o cíle, jejichž realizace se předpokládá s výhledem jednoho až dvou let. Jejich realizace by měla být plně uskutečnitelná a jistá.

- Rekonstruovat a barevně odlišit chodby, zárubně a dveře ve všech prostorách školy.
- Delegování povinností ve smyslu tzv. Core týmu.
- Zajistit provoz školní knihovny K- Ap on line systém s tisky v braillu, audio a hmatové knihy.
- Zařadit mikroskopování do obsahu učiva přírodovědy a přírodovědných praktik.
- Zajistit kvalitní a zdravé stravování ve školní jídelně.
- Proškolit ZŘŠ a vedoucí SPC v oblasti leadershipu a vedení týmu.
- Proškolit ZŘŠ jako uvádějící učitele.
- Poskytnout supervizní podporu SPC a pedagogům školy.
- Optimalizovat počty klientů SPC.
- Snížit počet klientů vedoucí SPC s ohledem na potřebu zajištění organizačních povinností.
- Modernizovat webové stránky školy.
- Každoročně publikovat úspěchy našich žáků a pedagogické úspěchy kolegů v odborných periodikách a průběžně na webu školy.
- Sledovat vyhlašování grantů a projektů, aktivně jich využívat za účelem zlepšení vybavení školy.

6. POSTUP

Všechny cíle školy jsou rozpracované do pracovních plánů školy (roční plán školy, měsíční plány práce, plány práce vychovatelů, plány práce metodických sdružení..) do podoby krátkodobých cílů krátkodobých dílčích cílů a úkolů se stanovením konkrétního zodpovědného pracovníka. Průběžné hodnocení a realizace jednotlivých cílů se bude uskutečňovat pravidelně každé čtvrtletí na pedagogických radách a zasedáních školské rady. Koncepce rozvoje školy je navržena tak, aby kladla minimální požadavky na zvýšení rozpočtu, vyjma investičních prostředků souvisejících s potřebou rekonstrukce a modernizace jednotlivých provozů organizace. Předpokládáme spoluúčast a podporu HMP na dofinancování rekonstrukce elektrorozvodů a rozvodů vody, sanaci půdních prostor, i opravu dveří, zárubní a zajištění EPS. Pro tyto účely budeme postupně žádat o uvolnění finančních prostředků z investičního fondu školy. Stejně jako v minulosti hodláme neustále a průběžně oslovovat potencionální sponzory a získávat finanční prostředky z mimorozpočtových zdrojů, především pro oblast vybavení školy moderní PC technikou nebo za účelem finanční pomoci při organizaci Sportovních her zrakově postižené mládeže. Všechny cíle jsou formulovány a nastaveny tak, aby kvalitně ovlivnily úroveň školy i když s potřebou finančních prostředků investičního charakteru.

ZÁVĚR

Předložený koncepční záměr plně respektuje dosaženou vysokou úroveň ZŠ a MŠ ZRAK, nám. Míru 19 v Praze 2. Škola by měla působit na úrovni profesionálního odborného pracoviště, poradenského pracoviště pro širokou odbornou i laickou veřejnost a metodického partnera pro školy běžného typu.

Motto naší školy pro další období: „ZRAK“ (Zvídavost, Rozhled, Asertivita, Komunikace)